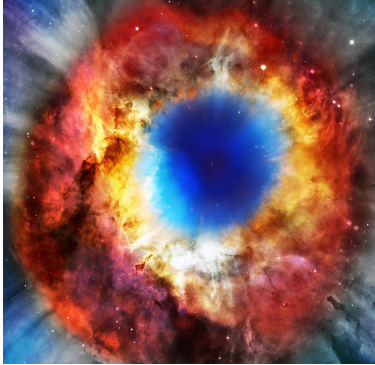

-28- ERVARING LOST OP IN PUUR BEWUSTZIJN

Intro in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 28 – ervaring lost op in puur bewustzijn | pag. 1

Jnana Yoga

Ervaring kan alleen plaatsvinden als de volgende twee fundamentele componenten aanwezig zijn:

- (1) Een subjectieve, schijnbaar levende/voelende entiteit met een lichaam dat uitgerust is met waarnemingsorganen (zintuigen) die zintuiglijke informatie opnemen.
- (2) Een objectief ervaringsveld dat voorziet in een context die een subject-object interactie mogelijk maakt.

Analyse van beide factoren toont echter aan dat de begrensde "waarnemer-voeler-denker" waar we onszelf voor aanzien, "niet-echt" is. Ondanks het feit dat de lichamen/lagen/zijnstoestanden ontegenzeggelijk bestaan, en erbaarbaar zijn, zijn er drie fundamentele criteria die hun ontologische* status beperken en ze reduceren tot niet meer dan "schijnbare" realiteiten.

1

De drie lichamen, de vijf lagen en drie zijnstoestanden zijn niet-permanent en de objecten die erbinnen bestaan zijn onderworpen aan "veranderlijkheid" en "negratie".

2

De schijnbare individuele entiteiten die geassocieerd zijn met de drie lichamen, de vijf lagen en drie zijnstoestanden zijn feitelijk een inerte verzameling grofstoffelijke en subtiele materie, die slechts voelend en operationeel "lijkt" wanneer deze belicht wordt door puur bewustzijn. Anders gezegd, het lichaam-mind-zintuigen-complex dat verschillende staten (zijnstoestanden) lijkt te ervaren is niet meer dan een "inert, willoos mechanisme, een soort supercomputer, die slechts in staat is zijn programmering uit te voeren wanneer het energie toegevoerd krijgt van puur bewustzijn.

3

Gezien het feit dat de lichamen, lagen en zijnstoestanden simpelweg objecten zijn die binnen puur bewustzijn verschijnen kan geen ervan gelijktijdig de status aannemen van het subject waardoor het wordt geobserveerd. Bovendien kan niets dat waarneembaar of denkbaar is zich als "echt" kwalificeren, daar "schijnbare objecten" zich niet in dezelfde realiteitsorde bevinden als het eeuwige subject, het Zelf.

*

Ontologie: beschrijving van de eigenschappen, of breder: het ZIJN van het geheel van dingen of entiteiten waarvan aangenomen wordt dat ze bestaan. | **Lichaam-mind-zintuigen-complex:** dat wat het individu maakt tot wat het schijnbaar lijkt te zijn. Ook genoemd: karya-karana-sanghata.

Vedanta

Puur bewustzijn is de oerlaag van alles.

Intro in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 28 – ervaring lost op in puur bewustzijn | pag. 2

Uiteindelijk is de gehele schijnbare realiteit in essentie niets anders dan puur bewustzijn.

Geen enkele van de unieke namen en vormen die zich binnen puur bewustzijn manifesteren geniet een onafhankelijk bestaan los van puur bewustzijn. Als puur bewustzijn eruit zou worden teruggetrokken, zouden al deze verschijningen ophouden te bestaan. In die zin zijn deze objecten dus slechts "schijnbaar echt", onzelfstandig.

Analyse van onze eigen ervaringen toont aan dat we onmogelijk het schijnbare individu kunnen zijn dat geassocieerd is met de drie lichamen, de vijf lagen of de drie zijnstoestanden, gezien het feit dat onze ware identiteit logischerwijs niet afhankelijk kan zijn van een schijnbare entiteit van welks bestaan het de oerlaag is.

Het kenmerkloze puur bewustzijn is geen ervaring.

Puur bewustzijn heeft geen kenmerken of kwaliteiten en is aldoordringend. Het heeft dus karakteristieken noch grenzen aan de hand waarvan het geïdentificeerd, en dus als aparte objectieve entiteit onderscheiden zou kunnen worden. Daar "waarneming en gevolgtrekking" – de fundamentele kennisinstrumenten waar menselijke wezens mee uitgerust zijn – objecten nodig hebben om hun werk te kunnen doen, zijn ze ontoereikend om een "ervaring van puur bewustzijn" te hebben.

De onderliggende ironie van de situatie is dat dankzij de non-duale natuur die onze essentie is, onze totale ervaring van het leven feitelijk één ononderbroken ervaring van puur bewustzijn is! Daar kijken we gemakkelijk overheen. Bovendien kan geen enkele ervaringsgerichte openbaring of speciale "staat" puur bewustzijn exact definiëren of het op enige manier onderscheiden van onze gewone ervaringen.

Waar het op neer komt is dat puur bewustzijn niet als object ervaren kan worden daar het noch een grofstoffelijke, noch een subtiele entiteit is. Puur bewustzijn kan niettemin gekend worden omdat het een vanzelfsprekendheid is. Het is namelijk precies dat puur bewustzijn waarin zowel "ervaring" als "kennis" plaats hebben. We kunnen zeggen dat kennis zelf de ervaring van puur bewustzijn is, ook al is puur bewustzijn strikt genomen alle ervaring voorbij. Simpel gesteld:

We kennen puur bewustzijn, omdat dit is wat we zijn!

_____ * _____
***Onze ware identiteit:** dat wat de fundamentele, altijd aanwezige, onveranderlijke, eeuwige realiteit van ons wezen is*

Vedanta

De rol van het intellect bij zelfkennis

Intro in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 28 – ervaring lost op in puur bewustzijn | pag. 3

We kennen puur bewustzijn, omdat dit is wat we zijn. Feitelijk is het eigenlijk puur bewustzijn dat zichzelf kent middels het vehikel van het subtiele lichaam van het schijnbare individu, waar het zich (door de onverklaarbare kracht van maya*) mee geïdentificeerd heeft. Ook al weet puur bewustzijn zelf niets per se**, toch lijkt kennis plaats te hebben als gevolg van het mechanische functioneren van het subtiele lichaam wanneer het belicht en in beweging gezet wordt door puur bewustzijn. De spontane werking van het subtiele lichaam zorgt ervoor dat de kennis van puur bewustzijn in de mind van het individu verschijnt.

** om de simpele reden dat er niets anders dan zichzelf is om te kennen, en het subtiele lichaam of mind niets weet omdat het niet meer is dan een inerte verzameling subtiele materie.

Het schijnbare individu is feitelijk niets anders dan puur bewustzijn geïdentificeerd met – en daarom schijnbaar begrensd door – een bepaald subtiel lichaam dat als functie “het produceren van gedachten” heeft. Het mechanisme van het subtiele lichaam is geconditioneerd door onwetendheid, doch door de voelende intelligentie waarmee puur bewustzijn het doordringt, ziet het zich als een op zichzelf staande individuele entiteit die in staat is tot bewust en zelfstandig denken.

Deze situatie is vergelijkbaar met een computer die zou “denken” dat het de bron is van de informatie die het van het internet ophaalt, en denkt een op zichzelf staande “doener” zijn die naar eigen goeddunken de verschillende functies uit kan voeren waartoe de erin geïnstalleerde software het in staat stelt.

De kennis die het schijnbare individu bevrijdt van de onjuiste notie dat het “echt” is vindt plaats in het intellect. Daarom kan gesteld worden dat Vedanta voor het intellect is. Toch zou het niet correct zijn te concluderen dat Vedanta slechts theoretisch is. Intellectuele (relatieve) kennis wordt immers getypeerd door een verzameling ideeën waarvan de validiteit in stand gehouden wordt door research en argumenten en waarvan het bestaan geschraagd wordt door geheugen. Daar het gebaseerd is op de vergankelijke fenomenen waaruit de relatieve schijnbare realiteit bestaat, is het begrip dat verkregen wordt door deze hulpmiddelen altijd onderhevig aan herziening wanneer vervolgonderzoek nieuwe ontdekkingen prijsgeeft.

Maya: ▪ *Het principe dat dualiteit doet ontstaan.* ▪ *Het woord “maya” betekent “dat wat niet IS”, een term die gebruikt wordt om macrokosmische onwetendheid en de effecten ervan te beschrijven.* ▪ *Het is de afwezigheid van zelfkennis; de versluisende en projectieve kracht van het universum, de kracht van de kosmische illusie.* ▪ *Een kracht die in het Zelf bestaat waardoor het onbegrensd is, en de oorzaak van de schijnbare realiteit (mithya).* ▪ *Maya is een kracht die in ons bestaat en die Isvara, de creator, en de creatie projecteert, een schijnbare realiteit met een schijnbare creator.* ▪ *De drie gunas of energieën (sattva, rajas en tamas) zijn de “substantie” die ten grondslag ligt aan de creatie en die het fenomeen doen ontstaan dat Isvara wordt genoemd.*

Vedanta is geopenbaarde kennis

Intro in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 28 – ervaring lost op in puur bewustzijn | pag. 4

Vedanta is geen wetenschappelijke theorie, noch een filosofische hypothese; het is geen intellectueel argument dat uit de koker van menselijke wezens komt. Vedanta is geopenbaarde kennis die gebaseerd is op de logische analyse van de via meditatie verkregen inzichten en ervaringen van duizenden van rishis, “zieners/kenners” van de waarheid, in de loop van duizenden jaren. Ook al werd het zelfonderzoek uitgevoerd via het intellect, en waren de conclusies* die getrokken werden een product van het intellect, de wijsheid die besloten lag in de ervaringen werd ontsloten door die ervaringen aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Het was wijsheid van een eeuwige, onafhankelijk bestaande en vanzelfsprekende kennis waar geen negatie op toegepast kan worden.

---

*Conclusies over: (1) Het schijnbare bestaan van twee ontologische bestaansrealiteiten (echt versus schijnbaar echt – satya versus mithya) en het onderscheid ertussen (atma-anatma-viveka); (2) De relatie tussen het individu, het universum en puur bewustzijn (jiva-jagat-Isvara); en (3) De ultieme non-duale natuur van de realiteit.

Geheugen is hier niet nodig om de door zelfonderzoek geopenbaarde kennis van het Zelf vast te houden. Immers, de natuur van puur bewustzijn is van een altijd aanwezige en aldoordringende orde. Iets dat niet altijd aanwezig is kun je vergeten, doch je kunt niet jezelf vergeten omdat puur bewustzijn, het Zelf, de enige niet-variabele factor is in onze ervaringen en datgene is wat alle ervaringen observeert; het is er de getuige van. De enige reden dat we ons bewust zijn van ervaringen is omdat puur bewustzijn is wie we zijn; het is waar alle ervaringen: (1) in plaats vinden, (2) uit gemaakt zijn en (3) aan verschijnen (door geobserveerd worden).

Laten hier nog eens kijken naar de traditionele Vedantische analyse van de vermoeide, dorstige reiziger die een giftige slang meent waar te nemen op de rand van de waterput waar hij uit wil drinken. Aanvankelijk is hij totaal gefascineerd, in beslag genomen en door angst overmand door zijn levendige, zij het onjuiste kijk op “de slang”. Zodra de reiziger zich realiseert dat de slang simpelweg een touw is, hoeft hij absoluut zijn best niet meer te doen om zich deze “geopenbaarde” kennis te herinneren. Eens de onwetendheid verwijderd is verdwijnt de illusie, en van dan af is de ervaring van de reiziger in overeenstemming met de kennis. Hij ziet het touw nu voor wat het feitelijk is; zijn ervaring is in lijn met de kennis. Daar hij nu een touw ziet is hij niet langer door angst bevangen. De implicatie hier is dat “ervaring en kennis” in essentie één zijn.

Wat we “weten/kennen” is wat we ervaren. Wat we ervaren is wat we “weten/kennen”.

Uiteindelijk echter, gaat puur bewustzijn voorbij aan zowel ervaring als kennis, daar beide niet meer zijn dan objecten die in het onbegrensde veld van puur bewustzijn verschijnen. In die zin zijn dus ervaring noch kennis “echt”. Ervaring levert de basis voor zelfonderzoek. Zelfonderzoek leidt tot de (zelf-)kennis die de waarheid openbaart die ons bevrijdt. Als Vedanta ons daar heeft gebracht dan blijven we niet met een stapel informatie zitten, we zullen immers ons eigen altijd aanwezige, aldoordringende Zelf niet vergeten! Bij zelfrealisatie worden ervaring en kennis daarom irrelevant en wat overblijft is simpelweg “IK”, de enige realiteit.

Vedanta

Vedanta is geopenbaarde kennis

Intro in Vedantisch zelfonderzoek | hfdst. 28 – ervaring lost op in puur bewustzijn | pag. 5

Rishi – Ziener

Een Rishi is een “ziener/kenner van de waarheid”. Eens kennis de persoon als het ware uitgevlakt heeft is deze in werkelijkheid Isvara, maar dan zonder de almacht en de kennis van alle feiten (alwetendheid). Een rishi is dus niet echt een normale persoon die gestopt is met zoeken en zijn of haar identiteit als puur bewustzijn gerealiseerd heeft. Dat verhaal bestaat niet meer. Hij of zij is Isvara, een avatar, het Zelf in een lichaam, dat weet dat het het Zelf is en zelfs in die mate dat het niet denkt dat het het Zelf in een lichaam is.

Vedanta
